

Білоцерківський національний аграрний університет
Екологічний факультет
Кафедра екології та біотехнології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Водна токсикологія»	
	<p>Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство Спеціальність: 207 «Водні біоресурси та аквакультура» Освітньо-професійна програма: «Водні біоресурси та аквакультура»</p>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Компонент освітньої програми:	вибірковий
Кількість кредитів ECTS / загальна кількість годин	3 кредити / 90 годин
Семестр	4
Форма контролю	залік
Мова викладання	українська
Профайл викладача	<p>Веред Петро Іванович</p> <p>Посада: доцент кафедри екології та біотехнології Науковий ступінь: кандидат сільськогосподарських наук Робоче місце: навчальний корпус № 9 (вулиця Героїв Чорнобиля 3^а), 421 ауд. (кафедра екології та біотехнології). E-mail: petro.vered@btsau.edu.ua orcid.org 0000-0001-6548-4622 Зв'язок з викладачем: +38063-18-15-15-8 (моб., Viber)</p>
Опис дисципліни	Вивчення навчальної дисципліни «Водна токсикологія» дозволяє сформувати у здобувачів вищої освіти знання сучасного токсикологічного стану водних екосистем, засобів та методів діагностики, шляхів запобігання та ліквідації отруень гідробіонтів та забезпечення екологічного благополуччя довкілля..
Передумови для вивчення дисципліни	Навчальна дисципліна «Водна токсикологія» базується на знаннях таких дисциплін, як «Вступ до фаху», «Гідрохімія», «Гідроекологія», та «Фізіологія і біохімія гідробіонтів» вивчених на 1-му та 2-му курсах.
Мета вивчення дисципліни	Вивчення дисципліни «Водна токсикологія» є ознайомлення майбутніх бакалаврів з поведінкою у водному середовищі токсичних речовин антропогенного і природного походження, закономірностями їх впливу на гідробіонтів та різні організації живого – від суборганізменних до екосистемного, реагуванням біоти на токсичні впливи; встановленням причин, діагностика та профілактика отруень гідробіонтів задля отримання екологічно безпечної продукції водних біоресурсів та аквакультури.
Формат дисципліни	Для денної форми навчання дисципліна викладається в очному форматі, із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності - дистанційна форма навчання (платформа Moodle Білоцерківського НАУ, онлайн-платформа ZOOM, електронна пошта, мобільний додаток Viber. Формат проведення навчальної дисципліни може бути змішаним: поєднання як традиційних форм навчання з елементами дистанційного навчання.

<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Застосовувати знання і розуміння хімічного складу природних вод, температурного режиму водойм, ОВП, рН, TDS води, вмісту токсичних речовин, використання природних вод і процесів самоочищення водойм під час вирощування об'єктів водних біоресурсів та аквакультури.</p> <p>Знати та розуміти фактори, що впливають на токсичний ефект (температура, тиск, вібрація, шум, іонізуюче випромінювання).</p> <p>Застосовувати навички виконання експериментальних досліджень для виявлення джерел забруднень водних екосистем.</p> <p>Знати та використовувати методи біоіндикації для встановлення токсичності води та прибережних ґрунтів.</p> <p>Знати основні історичні етапи становлення та розвитку водної токсикології.</p> <p>Розуміти значення, місце та перспективи водної токсикології.</p> <p>Розуміти процес апроксимації законодавства України до Права ЄС у сфері водних ресурсів.</p> <p>Аналізувати та застосовувати результати досліджень видових особливостей чутливості і стійкості риб до токсикантів.</p> <p>Знати шляхи надходження токсичних речовин у водне середовище; поширення, міграції і трансформацію токсикантів у водному середовищі та наслідки цього.</p>
<p>Структура курсу</p>	<p><i>Змістовий модуль 1. Загальна водна токсикологія</i></p> <p>Тема 1.1. Предмет водної токсикології. Основні етапи становлення водної токсикології і її розвиток. Значення та місце водної токсикології. Перспективи і завдання розвитку водної токсикології.</p> <p>Тема 1.2. Основні поняття і термінологія водної токсикології. Джерела забруднення водойм. Токсиканти. Концентрація токсичних речовин. Гранично припустима концентрація (ГПК). Рибогосподарські ГПК. Хронічна, гостра токсичність. Органолептичні показники якості води.</p> <p>Змістовий модуль 2. Класифікація токсичних речовин та визначення токсичності водного середовища.</p> <p>Тема 2.1. Основні групи потенційно токсичних забруднювальних речовин. Основні групи токсикантів та їх характеристика. Небезпечність забруднення акваторій.</p> <p>Тема 2.2. Визначення токсичності водного середовища. Значення контролю в водній токсикології. Видові особливості чутливості і стійкості риб до токсикантів. Токсинорезистентність. Чутливість до токсикантів різних видів риб.</p> <p>Тема 2.3. Біотестування та біоіндикація як методи контролю токсичності води. Тест-об'єкт, тест-функція, тест-реакція, тест-система.</p> <p>Змістовий модуль 3. Надходження, міграція, перетворення токсичних речовин у водному середовищі та фактори, що впливають на токсичний ефект</p> <p>Тема 3.1. Шляхи надходження токсичних речовин у водне середовище. Поширення, міграції і трансформація токсикантів у водному середовищі та наслідки цього. Самозабруднення та самоочищення водойм.</p> <p>Тема 3.2. Фактори, що впливають на токсичний ефект (температура, тиск, вібрація, шум, іонізуюче випромінювання тощо).</p> <p>Змістовий модуль 4. Апроксимація законодавства України до Права ЄС у сфері водних ресурсів.</p> <p>Тема 4.1. Директива ЄС про стічні води.</p> <p>Тема 4.2. Водна рамкова директива.</p> <p>Тема 4.3. Директива про морську стратегію.</p>

	Тема 4.4. Нітратна директива.
Методи навчання	Під час лекційних занять застосовуються: слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань. Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з виконанням ситуаційних завдань.
Політика	Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що письмові роботи здобувачів вищої освіти будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі здобувача (списування, відсутність посилань на використані джерела, застосування нечинного законодавства, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для її незарахування викладачем. Політика щодо відвідування занять: очікується, що здобувачі відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Відпрацювання пропущених занять згідно графіку консультацій викладача. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн режимі. Політика щодо дедлайнів і перескладання: здобувачі мають дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт. Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність, дотримання чинного законодавства. Політика оцінювання: засоби та критерії оцінювання прописані в робочій програмі навчальної дисципліни, розміщеної на платформі Е-навчання Білоцерківського НАУ (Moodle).
Рекомендовані джерела інформації	Основна література 1. Водна токсикологія : підручник для студ вищих навч. закл. / М. Ю. Євтушенко, С. В. Дудник. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 589 с. 2. Гідроекологічна токсикологія та біоіндикація забруднень: Теорія, методи, практика використання [Текст] / За ред. Олексія І.Т., Брагінського Л.П. – Львів: Світ, 1995. – 439 с. 3. Дудник С.В., Євтушенко М.Ю. Водна токсикологія: основні теоретичні положення та їхнє практичне застосування [Монографія] / С.В.Дудник, М.Ю.Євтушенко. К.: Вид-во Українського фітосоціологічного центру, 2013. – 297 с. 4. Екологічна токсикологія: навчально-методичний посібник / Мирослава Петровська. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 116 с. 5. Євтушенко М.Ю., Дудник С.В. Водна токсикологія. Херсон: Олді-Плюс, 2016. – 606 с. Додаткова література 1. Веред П.І., Бітюцький В.С., Харчишин В.М., Злочевський М.В. Токсичність, біотрансформація та біоаккумуляція наночастинок срібла в лабораторних умовах та у водних екосистемах. Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, Біла Церква, 2021, № 1. С. 13-26. 2. Грубінко В.В. Інтегральна оцінка токсичного ураження в біологічних системах [Текст] // В.В. Грубінко. Наук. зап. Терноп. пед. ун-ту. Сер.: Біологія. – 2005. - № 3 (26). С. 111 -114. 3. Запольський А.К., Мішкова – Клименко Н.А., Астрелін І.М. Фізико-хімічні основи технології очищення стічних вод. К.: Лібра, 2000. С 501-509. 4. Зоріна О. В. Гігієнічна оцінка якості вод нецентралізованого питного водопостачання та удосконалення нормативно-правового регулювання у

- цій сфері. НУБіП України, наукові доповіді: Біологія, біотехнологія, екологія, № 2 (72), 2018. С. 83 – 97.
5. Климчик О. Проблеми використання та охорони водних ресурсів регіону [Текст]. Статистика України. - 2011. - № 1. - С. 43-47.
  6. Куцоконь Ю.К. Сучасний стан рибного населення басейну річки Рось [Текст]. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук, КНУ ім. Т.Г. Шевченка.- 2007. - 26 с.
  7. Малинин О.А. Ветеринарна токсикологія [Текст]. О.А. Малинин: Навч. посіб. – Корсунь-Шевченківський: ЧП Майдаченко, 2002. – 464 с.
  8. Методики гідрографічного та водогосподарського районування території України відповідно до вимог Водної Рамкової Директиви Європейського Союзу / В.В. Гребінь, В. Б. Мокін, В. А. Сташук, В. К. Хільчевський, М. В. Яцюк, О.В.Чунарьов, Є. М. Крижановський, В. С. Бабчук, О. Є. Ярошевич К.: Інтерпрес ЛТД, 2013. – 55 с.
  9. Методичний посібник з визначення якості води [Текст] / За ред. В.І. Назаренка. – К.: Прінт-Квік, 2002. – 51 с.
  10. Микитюк П.В., Джміль В.І. Практикум з біології, патології та ветсанекспертизи прісноводної риби. – Біла Церква. 2009. – 158 с.
  11. Основи екології: теорія та практикум. Навч. посібник / Г.О. Білявський, Л.І. Бутченко. К., Лібра, 2014. 368 с.
  12. Основи екологічної токсикології: Лабораторний практикум [Текст] / Уклад.: В.М. Ісаєнко, Т.І. Білик, Л.С. Кіпніс. - К.: НАУ, 2007. – 68 с.
  13. Оцінка екологічного стану річки Рось в межах Білоцерківського району. Грабовська Т.О., Олешко О.А., Бабій П.О., Харчишин В.М., Поліщук З.В., Будак О.О., Веред П.І. Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, Біла Церква, 2021. № 2 (166). С.78-86.
  14. Оцінка стану водної системи річки Протока Київської області за токсикологічними та біоіндикативними показниками Н.М. Присяжнюк, О.І. Слободенюк, П.І. Веред, А.В. Горчанок, С.Г. Піщан, Н.Л. Губанова. Агроекологічний журнал. Київ, 2021, №2. С. 101-107.
  15. Проказюк М. Поверхневі і підземні води, водні ресурси України [Текст]. Краєзнавство. Географія. Туризм. - 2002. - № 42. - С. 15-17.
  16. Прокопов В. О. Питна вода України: медико-екологічні та санітарно-гігієнічні аспекти. К.: Медицина, 2016. 400 с.
  17. Секретарюк К.В. Ветеринарна іхтіопатологія [Текст] / К.В. Секретарюк – М.: Универсум паблішинг, 2003.- 306 с.
  18. Якість води та управління водними ресурсами [Текст] // Короткий опис Директив ЄС та графіку їх реалізації, Київ. – 2014. – 16 с.
  19. Яковлев В. В., Дмитренко Т. В., Дядін Д. В., Вергелес Ю.І. Проблема забруднення води Свято-Пантелеймонівського джерела у м. Харків і спосіб її вирішення. Науковий вісник будівництва, 2020, т. 102, №4. С. 200 – 212.
  20. Cleveland D, Long SE, Pennington PL, Cooper E, Fulton MH, Scott GI, Brewer T, Davis J, Petersen EJ, Wood L (2012) Pilot estuarine mesocosm study on the environmental fate of silver nanomaterials leached from consumer products. *Sci Total Environ* 421-422:267 – 272.
  21. Hu Y, Chen X, Yang K, Lin D (2018) Distinct toxicity of silver nanoparticles and silver nitrate to *Daphnia magna* in M4 medium and surface water. *Sci Total Environ* 618:838 – 846.
  22. Jiang HS, Yin L, Ren NN, Xian L, Zhao S, Li W, Gontero B (2017) The effect of chronic silver nanoparticles on aquatic system in microcosms.

